

Ny Højesteretsdom: Ikke krav på efterbetaling ved forkert afregningspris til fritvalgsleverandører

Efter reglerne om frit valg har borgerne ret til at vælge en privat leverandør til fx hjemmehjælp. En ny højesteretsdom har betydning for konsekvensen i sager, hvor der opstår uenighed om efterbetaling som følge af en forkert fastsat takst. Vi gennemgår præmisserne fra landsretten og Højesteret.

Serviceovens § 91 sikrer borgerne ret til at kunne vælge mellem flere leverandører af hjemmehjælpsydelse.

For at sikre en rimelig konkurrence mellem leverandørerne, herunder eventuelle kommunale leverandører, skal den private leverandørs afregningspriser fastsættes efter priskonkurrence eller efter en godkendelsesordning.

Ved en godkendelsesordning skal kommunen fastsætte den afregningspris, som den private leverandør mod-

tager fra kommunen, så prisen svarer til kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved tilsvarende ydelser. Kommunen skal kunne dokumentere, hvordan prisen er fastsat, både de direkte omkostninger (fx løn, materialer, reparationer mv.) samt indirekte omkostninger (fx kontorudgifter, administration mv.).

Beregningen af afregningspriserne giver jævnligt anledning til tvivl i kommunerne, og også til indsigelser fra de private leverandører. Spørgs-

målet bliver da, om den private leverandør har krav på efterbetaling, hvis kommunens afregningspris er sat for lavt i en årrække.

Sagen kort

Brønderslev Kommune havde via en godkendelsesordning indgået aftale med Blæksprutten ApS om levering af hjemmehjælpsydelse.

Leverandøren mente, at kommunens afregningspriser for 2016-2020 var fastsat for lavt og fremsatte derfor et krav om efterbetaling af 22,5 mio. kr.

Sagen var kompleks, da serviceoven indtil 2013 indeholdt en bestemmelse om, at kommunen har pligt til at efter-

betale de private leverandører, hvis afregningspriserne havde været for lave i forhold til de faktiske omkostninger. Bestemmelsen blev dog ophævet i 2013, og spørgsmålet i sagen var derfor, om den private leverandør havde krav på at få efterbetaling fra Brønderslev Kommune.

Vestre Landsret: Kommunen har en pligt efter servicelov og kontrakt

Landsretten kom frem til, at kommunen havde pligt til at sikre løbende justering og kontrol med afregningspriserne i kontraktperioden.

Landsretten vurderede, at Brønderslev Kommune ikke havde overholdt den pligt og derved ikke havde overholdt kontrakten med den private leverandør. Allerede af den grund havde den private leverandør krav på efterbetaling. Det ændrede ikke på tingene, at serviceovens bestemmelse om pligt til efterbetaling var ophævet i 2013.

Landsretten lagde ikke leverandørens tabsopgørelse til grund, men tilkendte dog leverandøren et skønsmæssigt fastsat beløb på 5 mio. kr.

Højesteret: Almindelige erstatningsregler (dissens)

Højesterets dom blev afsagt med dissens, men både mindretal og flertal var enige om, at leverandørens krav på efterbetaling skulle vurderes efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

Derfor blev spørgsmålet i første omgang, om kommunen havde handlet ansvarspådragende. I svaret på det spørgsmål delte Højesteret sig i to.

Flertallet på fire dommere udtalte, at der er tale om en kompliceret opgave, når kommunerne skal fastsætte afregningsprisen ud fra de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger. Kommunerne har ikke pligt til at anvende en bestemt metode, hvorfor opgørelsen i et vist omfang bliver skønsmæssig. Af den grund fandt flertallet, at det krævede klare fejl af en vis grovhed, hvis Brønderslev Kommune skulle ifalde et ansvar.

Flertallet fandt herefter, at Brønderslev Kommune rent faktisk havde handlet ansvarspådragende i 2019 og 2020, det vil sige havde lavet klare fejl af en vis grovhed. Leverandøren var derfor berettiget til efterbetaling, hvis de øvrige erstatningsbetingelser var opfyldt.

Mindretallet på tre dommere fremhævede, at det ikke kan forventes, at opgørelsen laves helt uden fejl eller

fejlskøn, hvilket de private leverandører er bekendte med, når de indgår en kontrakt med kommunen. Ifølge mindretallet krævede et ansvarsgrundlag, at kommunen havde begået en eller flere fejl, som er klare, og som hver for sig eller tilsammen ikke var ubetydelige.

Med en udtalelse om, at der bør udvises forsigtighed i vurderingen, fandt mindretallet ikke, at kommunen havde begået sådanne fejl, og at leverandøren derfor – selv hvis de øvrige erstatningsbetingelser var opfyldt – ikke ville være berettiget til efterbetaling.

Hvorfor fik Blæksprutten ApS så ingen penge?

Flertallet tog – efter at have konstateret, at kommunen havde handlet ansvarspådragende – stilling til, om de øvrige erstatningsbetingelser var opfyldt.

Flertallet startede med at henvise til, at det påhviler leverandøren at godtgøre, at der er lidt et tab som følge af kommunens ansvarspådragende fejl. Det svarer til dansk rets almindelige erstatningsregler. Derefter anføres, at der i perioden i nogle tilfælde var sket overbetaling, men også at taksten havde været fastsat for lavt i en del af perioden. Højesterets flertal fandt det dog ikke godtgjort, at leverandøren samlet set havde lidt et tab.

Brønderslev Kommune blev derfor frifundet.

Hvad er gældende ret nu?

På baggrund af dommen må det konkluderes, at der ikke automatisk er pligt til efterbetaling af en privat leverandør af velfærdsydelser, hvis afregningspriserne i en godkendelsesordning er fastsat for lavt.

Et krav på efterbetaling skal i stedet bedømmes efter dansk rets almindelige erstatningsregler. Det betyder, at der for det første skal være et ansvarsgrundlag. Ved den vurdering anlægger Højesteret ikke en streng bedømmelse af kommunens culpaansvar. For det andet skal de øvrige erstatningsbetingelser være opfyldt. Det betyder, at den, der gør et krav gældende, skal kunne godtgøre at have lidt et tab. Derudover er der krav om årsagssammenhæng og påregnelighed.

Rikke Søgaard Berth
Partner, advokat
rsb@horten.dk

Bo Juul Jensen
Advokat
bjj@horten.dk